

"Netko tko, na primjer, nasljedi veliko imanje, ne stječe, doduše, na taj način neposredno i političku moć. Vrsta moći koju mu taj posjed neposredno i direktno prenosi, to je moć kupovanja, to je pravo zapovjedanja nad svim radom drugih ili nad svim proizvodima toga rada koji na tržištu trenutno postoje." (Smit, tom I, str. 61)

Kapital je, dakle, upravljačka vlast nad radom i njegovim proizvodima. Kapitalist posjeduje tu vlast ne zahvaljujući svojim ličnim ili ljudskim svojstvima, nego kao vlasnik kapitala. Njegova moć jest kupovna moć njegovog kapitala, kojoj se ništa ne može opirati.

Mi ćemo kasnije vidjeti kako kapitalist pomoću kapitala vrši svoju vlast nad radom, a onda ćemo vidjeti vlast kapitala nad samim kapitalistom.

Što je kapital?

Kapital je nagomilani rad.

1. Zaliha, fonds, Stock je svako gomilanje proizvoda zemlje i manufakturnog rada. Glavnica se naziva kapiatlom tek onda kad svom vlasniku daje prihod ili dobitak. (Smith, tom II, str. 191.)

2. Dobit od kapitala Profit ili dobit od kapitala sasvim je različit od nadnice. Ova se različitost pokazuje na dvostruki način: prvo, dobit od kapitala se u potpunosti određuje prema vrijednosti uloženog kapitala, iako rad oko nadgledanja i upravljanja kod različitih kapitala može biti jednak. Zatim, u velikim tvornicama je taj cjelokupni rad povjeren glavnom činovniku, čija plaća ne stoji ni u kakvoj vezi s kapitalom čiji učinak on nadgleda. Iako se rad vlasnika svodi ovdje gotovo na nulu, on ipak zahtjeva profite razmjerno svom kapitalu. (Smit, tom I, str. 97-99.)

Zašto kapitalist zahtjeva ovu proporciju između dobiti i kapitala?

On ne bi imao interesa da upošljava radnike kad od prodaje njihova proizvoda ne bi očekivao više nego što je nužno da bi nadnknadio kapital koji je dao kao predujam za nadnice, niti imao interesa da radije uloži veliku nego malu sumu novca kad njegov profit ne bi bio razmjeran opsegu uloženog kapitala. (Tom I, str. 96, 97.)

Kapitalist vuče, dakle, prvo, dobit na nadnicu, drugo, na predujmljene sirovine.